

Leo Trotskij

Diskussioner med Harold R. Isaacs

Augusti 1935

Följande text är baserad på de anteckningar som Isaacs förde under sina samtal med Trotskij i norska Hønefoss i augusti 1935. Det rör sig således inte om en av Trotskij själv godkänd eller reviderad text, utan om Isaacs noteringar. De är trots detta av intresse bl a därför att de visar vilka frågor som diskuterades och som Isaacs tyckte var viktiga att nedteckna. Samtalen med Trotskij kom till användning när Isaacs skrev sin berömda bok (utgiven 1938) [Den kinesiska revolutionens tragedi](#).

MF

8 augusti 1935

... Om problemet med enhetsfront med bourgeoisin: Trotskij trodde inte på Liu Renjings slutsats att Chen Duxiu har blivit en opportunist. Han anser att Lius argumentation var odialektisk och tenderade att röra sig med tvetydig terminologi. Exempelvis anser Trotskij att man bör skilja mellan ”enhetsfronter” och ”gemensam aktion”. . . och han var ganska road av Lius arroganta attityd som en självutnämnd representant för den bolsjevikiska tendensen i den kinesiska revolutionära rörelsen.

9 augusti 1935

Som fortsättning på gårdagens diskussion läste Trotskij mitt förslag och påpekade några svagheter på första sidan. Han ansåg att min analys av bourgeoisins olika skikt och deras subjektiva och objektiva ståndpunkter var otillräcklig och odialektisk. Han sade att om vi använde en sådan onyanserad formel, skulle vi tendera att vara dogmatiska och opportunistiska. Han betonade:

Gemensamma aktioner, särskilt en gemensam aktion på kort sikt, är en sak, att kapitulera för borgarklassen i form av en permanent ”enhetsfront” som den franska folkfronten är en annan. De är helt olika saker. Det är bra att hålla vår organisation helt oberoende, men kärnfrågan är hur man använder sig av denna självständighet. Vi bör ständigt genomföra ”gemensamma aktioner ”med student- och bondeorganisationer.

Jag sade att frågan inte gäller vårt förhållande till småbourgeoisin och bönderna. På denna punkt hade Chen Duxiu intagit en mer intetsägande och mer abstrakt formel än Liu Renjing. I vilket fall som helst måste jag telegrafera till Sneevliet och be honom att skicka mig Lius dokument, ”Fem år med den kinesiska vänsteroppositionen.” (Jag hade inte tagit det med mig, eftersom jag hade trott Trotskij redan hade detta dokument. Vi ska diskutera det utförligare senare.)

9 augusti (eftermiddagen)

Min muntliga rapport om den kinesiska Röda armén upptog nästan hela mötet. I denna rapport berörde jag också den allmänna politiska situationen i Kina. Dr. F. och N. Sedova var också närvarande. Jag ritade en karta och talade i en och en halv timme. Jag talade om hur den kinesiska Röda arméns bildades, dess tidiga utveckling, inre utveckling och slutliga öde. Jag behandlade saken så fullständigt som möjligt, så i slutet fanns nästan inga frågor att besvara.

Trotskij sade bara att dess allmänna utveckling bekräftade oppositionens förutsägelse, att utan

arbetarrörelsens ledning, skulle Röda arméns öde antingen bero av de övre skikten (köpmän och mellan- och rika bönder) inom dess jurisdiktion, eller så skulle den slås ned av Guomindangs och imperialisternas överlägsna militära styrkor. Vår uppfattning var att för närvarande vill Röda armén förflytta sig till Sinkiang-provinsen, eftersom det är endast där som den kan tillmötesgå Sovjetunionens diplomatiska behov genom att upprätta en buffertzonen mellan Sovjetunionen och de japanska styrkorna i Mongoliet. Trotskij ansåg att detta var korrekt, logiskt, och mest sannolikt. Vid slutet av mötet tog jag upp problemet med det politiska perspektivet i Kina. Jag beskrev Lius ideologiska utveckling när det gällde problemet med ekonomisk återuppbyggnad, och nämnde hans sökande efter en ny lösning och hans intresse för Röda armén och möjligheten av dess expansion i Sichuan-provinsen. Slutligen nämnde jag att det politiska perspektivet måste klargöras, eftersom det kommer att utgöra grundvalen för den kinesiska bolsjevik-leninistiska fraktionens program. Detta problem kommer att diskuteras under de kommande mötena.

13 augusti (morgonen)

Vi diskuterade Lius dokument. Jag kunde bara redogöra för de viktigaste argumenten, återge viktiga avsnitt och låta Trotskij läsa det. Vi hade bara tid att diskutera introduktionen och kapitlen om nationalförsamlingen och borgarklassen. När jag läste den del (sidan 14) där Liu sade att massorna betraktade nationalförsamlingen och proletariats diktatur som "samma sak" (det vill säga, att nationalförsamlingen uppfattades som den populära formeln för proletariats diktatur), avbröt Trotskij mig och sade: "Det skulle vara mer exakt att säga att Liu anser att vad som finns i hans huvud och vad som finns i massornas medvetande är 'samma sak'". Han fortsatte:

Om man betraktar den historiska utvecklingen i länder som England och Frankrike, skulle man kunna säga att det krävs en lång period av demokrati innan man når socialismen, och att denna period kan sträcka sig över flera århundraden. Men i Ryssland varade den parlamentariska periodens halvdemokrati bara ett flertal år. Demokratien under februarirevolutionen varade bara åtta månader. I Kina kanske denna period inte ens kommer att vara i åtta månader. I vilket fall som helst vill massorna till en början alltid ha demokrati. Först när de följer denna väg kommer de att kunna acceptera sovjetsystemet och gripa makten. För detta kan vi inte utarbeta en detaljerad plan i förväg. Vi måste låta massornas tänkande och handlingar bestämma vårt agerande. I Kina kan perioden av demokrati bli mycket kort, eller till och med obefintlig. Men det betyder inte att massorna kommer att betrakta nationalförsamlingen eller något annat demokratiskt koncept och proletariats diktatur som "samma sak".

Jag fortsatte att läsa. Han skakade på huvudet och sa:

Det är absurt att hejda våra första steg på grund av att vi är bekymrade över framtida problem. Det första steget bör vara att bedriva propaganda och agitation för nationalförsamlingen. När Guomindang kapitulerar för de japanska imperialisterna, bör människorna göra något själva. Vad? Kalla in en nationalförsamling. Så enkelt är det. Vi borde sprida denna idé bland alla skikt av folket. Som tidigare skulle studenterna kunna spela en mycket viktig roll i inledningskedet. Vi står inför två uppgifter: (1) att väcka och delta i den demokratiska massrörelsen, (2) att dra in proletariatet i denna rörelse för att förbereda dem för den proletära revolutionen. Om vi kan rekrytera tio eller hundra kadrer, så kommer de att vara proletariatets framtida ledare.

De problem som rör framtidsperspektivet är en del av kaderskolningen, men de bör inte få paralysera och störa vårt propagandaarbete för en nationalförsamling. För närvarande är det viktigaste att göra allt för att främja idén om en nationalförsamling. Sedan kommer vi att noggrant studera resultatet av denna agitation. Om t ex Chiang Kai-shek försöker inkalla sin egen nationalförsamling – vilket så småningom kommer att leda till en splittring inom bourgeoisin – så kommer högern att motsätta sig denna idé och vänsterflygeln kommer att försöka utnyttja rörelsen. Då kommer vi att attackera den och avslöja den. Om bourgeoisins radikala flygel försöker genomföra nationalförsamlingen, bör vi å ena sidan driva på dem att agera, till exempel för att

störta Chiang Kai-shek och bilda en egen regering, och å andra sidan måste vi avslöja deras bedrägeri för massorna. Vi borde börja nu att agitera för nationalförsamlingen. Vi kommer att diskutera det andra steget senare.

”Men”, avbröt jag, ”du sade att vi skulle delta i denna demokratiska massrörelse. Detta är ett problem, eftersom det för närvarande inte finns någon sådan rörelse. Vår uppgift är att skapa en för att återuppliva massaktiviteten.” Jag beskrev sedan kortfattat den nuvarande situationen med pessimism, missnöje och brist på organisering av arbetarna och de småborgerliga intellektuella. Trotskij sade:

Det händer ofta att vi inte kan driva på massorna framåt. Vi kan inte åstadkomma mirakel. Revolutionens nederlag tog hårt på massorna. Det är ett faktum att vi erkände nederlaget 1928. Å ena sidan fick nederlaget återverkningar (Röda armén, etc.), och å andra sidan fick det djupa psykologiska effekter bland massorna. Om den ekonomiska krisen fördjupas, antalet arbetare minskar, produktionen krymper och bonderörelsen undertrycks, då betyder det att kontrarevolutionen har fördjupats. Men dess grundval är fortfarande osäker. Då måste vi skola våra kadrer. Vi kommer att använda alla medel för att sprida idén om en nationalförsamling, och vi kommer att studera effekten av vår propaganda. Om det fortfarande inte ger något gensvar, kommer vi att försöka igen, igen och igen, tills vi får ett gensvar.

Förut gjorde vi ett teoretiskt antagande, att om Röda armén ockuperade stora städer, då skulle det kunna väcka arbetarrörelsen till liv. Vi sa att detta var troligt, men inte oundvikligt, och om ett ekonomiskt uppsving skulle sammanfalla med framsteg för Röda armén, så skulle det kunna påskynda framväxten av massrörelsen. Men dessa lyckosamma sammanträffanden uteblev. Därför måste vi börja om från början, gå tillbaka till 1922-1923. Men om och när rörelsen växer för andra gången, så kommer tempot att bli mycket snabbare. Hela innehållet i den andra revolutionen kommer att genomlöpas på nytt som en kort ouvertyr till den tredje revolutionen. Vi börjar med vår demokratiska slogan. Parollen om nationalförsamlingen kan spela en stor roll bland massorna. Vi kommer att tala med arbetarna genom det skrivna ordet och samtal. Vi borde få visst gensvar från arbetarna. Detta är det enda sättet på vilket vi kan göra framsteg i vårt arbete.

Trotskij beskrev sedan omständigheterna kring återupplivandet av den politiska massaktiviteten i Ryssland 1893, efter det årtionde av reaktion som följde på undertryckandet av ”Folkets vilja”. Det året publicerade Plechanov och hans grupp ett dokument som utvärderade den marxistiska rörelsens utveckling och där de uttryckte sin besvikelse över de små resultaten. Men det råkade bli just detta år som marxismen växte till en stor rörelse som svepte över hela landet.

Men jag måste förklara att återuppvaknandet var resultatet av tio års tillväxt och utveckling av den ryska kapitalismen, vilket helt hade förändrat nationen. Om kontrarevolutionens fördjupning i Kina sammanfaller med en ekonomisk kris, då kommer inte vår agitation att ge något resultat. Då kommer vi att behöva förbereda våra kadrer och föra propaganda. Även om våra resultat verkar små, förbereder vi våra framtida ledare och vi förväntar oss inte några mirakel. Vad kan leda till ett återupplivande av den revolutionära massrörelsen? Olika faktorer kan ge ett sådant resultat: krig eller revolution i andra länder – ett nytt krig kan medföra en ny revolution – det var effekten av det rysk-japanska kriget 1905. Glöm inte att utan vår revolution 1905, skulle det inte ha funnits någon persisk revolution, och det skulle ha funnits någon revolution 1911 i Kina. Vårt 1905 hade stor inverkan på Fjärran Östern.

När det gäller vem som kommer att sammankalla nationalförsamlingen, så är det fortfarande en hypotetisk fråga. Vår agitation bör koncentrera sig på behovet av en nationalförsamling. Först måste massorna övertygas om behovet av en nationalförsamling. När vår agitation fortskrider kommer vi att gå vidare på grundval av resultaten av det sista steget. I alla händelser måste vi börja agitera runt kravet på en nationalförsamling för att bekämpa Kuomintang's styre. De kamrater som deltar i denna kamp måste ha en lämplig paroll, en slogan som täcker olika möjliga omständigheter.

Jag förstår fortfarande inte riktigt kontroversen [mellan Chen och Liu], så jag kan inte uttrycka min åsikt. Jag skall studera frågorna mer noggrant. Men jag kan säga en sak: även om Chen Duxiu

skulle ha några opportunistiska idéer, är han trots allt äldre och har en livslång erfarenhet. Det är möjligt att han kan bidra med många goda idéer. Jag har det intrycket – med vissa reservationer – att Liu Renjing har överdrivit meningsskiljaktigheterna. Kanske Chen framförde sin åsikt som en taktisk formel, och Liu ansåg att den var strategisk. Om detta är Chen strategiska linje, då kan en hel del av Lius kritik vara riktig. Men jag tror att meningsskiljaktigheterna är kraftigt överdrivna. Jag anser att det är otillåtligt att genomföra en splittring med Chen Duxiu. Vi behöver hans medverkan i Fjärde Internationalen. Det olyckliga är inte att det uppkommit en allvarlig kontrovers om en liten meningsskiljaktighet, utan att denna lilla meningsskiljaktighet har blockerat vår verksamhet.

Översättning: Martin Fahlgren